

Євгенія Руденко,

молодший науковий співробітник,
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
Голосіївський просп., 3, Київ, 03039, Україна
e-mail: rudenkoyn@nbuv.gov.ua
ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-4915-429X>

АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД БІБЛІОГРАФІЇ ПАВЛА ЗАГРЕБЕЛЬНОГО

У статті реалізовано спробу критичного дослідження бібліографії П. Загребельного в покажчиках, що містяться у фондах Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського (далі – НБУВ) та наявні в інтернет-середовищі; проаналізувати відібрані бібліографічні покажчики, використовуючи сучасні методологічні розробки; оцінити й навести докази їх науково-інформаційної та культурно-історичної цінності.

У дослідженні застосовано оглядово-бібліографічний, аналітично-критичний, історичний і компаративістичний наукові методи. Наукова новизна полягає в тому, що вперше здійснено дослідження бібліографії, розрізненої по багатьох виданнях у вигляді покажчиків; враховано художню та літературознавчу спрямованість творчості П. Загребельного за допомогою використання нових теоретико-методологічних принципів.

Твори П. Загребельного відомі за межами України, перекладалися багатьма мовами світу, неодноразово екранізувалися. Не всі з них стали непересічним художнім надбанням української прози, однак усі активно сприймалися читачем, обговорювалися критикою, так чи інакше впливали на розвиток сучасного літературного процесу.

Ключові слова: П. Загребельний, бібліографія, біобібліографія, довідкові видання, покажчики, науково-інформаційна діяльність.

Постановка проблеми. У 2024 р. минуло 100 років від дня народження П. Загребельного, українського письменника, журналіста, редактора, сценариста, громадського діяча. Говорячи про особистість П. Загребельного, точно можна сказати, що він посів заслужене місце серед письменників.

У сформованому ядрі фондів НБУВ на 2024 р. налічується понад 204 прим. видань творів письменника; видань за редакцією П. Загребельного – понад 15 прим.; видань про життя та діяльність П. Загребельного – понад 99 прим. [1]. У рік 100-річчя з дня народження П. Загребельного маємо достатній матеріал різнобічних досліджень його таланту – історичних, психологічних, літературознавчих, філософських, культурологічних, бібліографічних. Біобібліографія письменника – наукова реєстрація всіх наявних публікацій його художніх, літературознавчих і публіцистичних творів, а також літератури про нього становить цікаву сторінку в українському літературознавстві.

Аналіз досліджень і публікацій. Дослідженнями в галузі довідкової біобібліографії займалися В. Попик, О. Яценко, С. Ляшко, Н. Рева, Т. Добко, Г. Швецова-Водка, Л. Рева, О. Луговський, Р. Жданова та ін. Однією з умов виникнення бібліографії художньої літератури як галузі наукової й практичної діяльності, за словами бібліографа Н. Реви, є громадська затребуваність, читацький попит [2]. Видатним науковцем-дослідником сучасного стану біобібліографії є В. Попик, який зазначає, що при бурхливому розвитку біографістики необхідно враховувати «коректність уживання наукової термінології, що передбачає неприпустимість її довільного, неусвідомленого використання, наповнення нетотожними смислами, необачного послуговування в наукових працях запозиченими з публіцистики прийомами використання різних термінів як синонімів» [3, с. 124]. Класифікацією та впорядкуванням спадщини письменників займається саме бібліографія літературна. У Т. Добко знаходимо таке визначення: «Бібліографія літературна – галузь бібліографічної діяльності, завданням якої є виявлення, відбір, опис, реєстрація і наукова систематизація інформації про твори художньої літератури, публікацій з питань теорії, історії літератури, літературної критики та забезпечення нею користувачів» [4, с. 625]. На думку Л. Реви, підготовлені в наш час довідково-бібліографічні посібники, що присвячуються певному літературному митцю, враховують нові погляди на життя та діяльність, нові методологічні підходи. Через зростаючий потік матеріалів про життя і творчість літераторів неможливо обійтися без інформаційно-бібліографічної допомоги [5].

П. Загребельний небезпідставно вважається майстром історичного роману. «Чільне місце у зображенні давноминулих подій належить романістиці П. Загребельного, яка тяжіє не лише до відтворення історичних реалій, але й до філософсько-естетичного осмислення дійсності та її глибинного художнього осягнення» [6]. При написанні біобібліографії потрібно враховувати спогади про П. Загребельного відомих українських письменників, критиків, мистецтвознавців: В. Яворівського, М. Слабошпицького, А. Дімарова, В. Запорожець, О. Чорногуза, сина письменника М. Загребельного – тих, хто добре знав і працював багато років поспіль поряд із цією видатною людиною [7].

Мета статті – здійснити критичне дослідження бібліографічних і біобібліографічних показників, списків творів П. Загребельного, бібліографії творів про нього, що містяться у фондах НБУВ та інтернет-середовищі, використовуючи сучасні методологічні розробки; навести докази їх науково-інформаційної й культурно-історичної цінності для науковців, студентів і широкого кола читачів.

Методологія. У дослідженні застосовано оглядово-бібліографічний, аналітично-критичний, історичний та компаративістичний наукові методи. Уперше здійснено дослідження бібліографії, розрізненої по багатьох виданнях у вигляді показників; враховано художню та літературознавчу спрямованість творчості П. Загребельного за допомогою використання нових теоретико-методологічних принципів.

Наукова новизна. Уперше здійснено дослідження бібліографії, що знайшла своє відображення в показниках з фондів НБУВ і хронологічно окреслених межами до 2024 р., а також виданнями, що містять бібліографію і розташовані в інтернет-середовищі. За допомогою використання нових теоретико-методологічних принципів і відповідно до актуальних завдань сучасного бібліографознавства враховано художню й літературознавчу спрямованість творчості П. Загребельного.

Виклад матеріалу. Однією з головних особливостей творчості письменника є намагання всебічно осягнути непросту, суперечливу дійсність минулого нашого народу на зламі епох. Автор

жив у радянську епоху та в незалежній Україні. На його думку, «література... не може розбивати життя народу на часові проміжки, не з'єднувані між собою. Вона завжди була сильна й неповторна саме своєю високою здатністю показувати єдність часів. Для справжньої літератури сучасність ніколи не може стати чимось самодостатнім, вона неминуче включає в себе всю суму історичного досвіду народу, завдяки чому ніколи не буває одновимірною, бо одновимірність, обмеженість веде до збіднення, до висихання джерел, до тимчасовості або й одноденності» [8, с. 21].

Уже в часи незалежності України, коли люди звикали до нового життя, часом дуже непростого, у житті письменника також були труднощі, пов'язані з виданням творів. О. Красовицький, єдиний видавець П. Загребельного в незалежній Україні, пише про нього: «Навіть будучи визнаним владою, він не допустив у своїх творах нічого, за що би йому було соромно в пострадянський час. Працюючи над перевиданням книг, ми виявили, що в усіх його книжках, не лише в історичних романах, немає жодного рядка, який слід було б скоротити у зв'язку з тим, що керівна та правляча роль КПРС закінчилась. Не було у нього в книжках ні славослів'я партії, ні пласких образів передовиків праці, ні неправди про Велику Вітчизняну війну. Зате було багато того, що довелося відновлювати порівняно з виданнями, кастрованими радянською цензурою» [9, с. 99].

Твори П. Загребельного охоплюють різні історичні періоди – від Київської Русі до незалежної України. Творами цікавився не тільки вітчизняний читач, а й закордонний, зокрема в країнах соцтабору. «...У 80-ті роки були перекладені “Диво” чеською і словацькою, а “Євпраксія” угорською, польською та словацькою мовами, “З погляду вічності” і “Переходимо до любові” – польською і болгарською мовами, “Левине серце” – болгарською і словацькою мовами; видавництво “Прогресс” випустило “З погляду вічності” англійською (1978), і арабською (1982) мовами...» [10, с. 221].

У творчому доробку письменника 20 романів, кілька повістей, десятки оповідань, публіцистичних і літературно-критичних статей, есе, п'єси. Їх загальний тираж оцінюють у близько 15 млн книжок, що перекладені 23 мовами.

Обрані з фонду НБУВ покажчики підтвердили думку автора статті щодо вибіркової та в деяких випадках неспроможності відобразити в повному обсязі надруковану продукцію в той чи інший період часу.

Аналітичний огляд покажчиків:

1. Художня література, видана на Україні за 40 років 1917–1957 : бібліогр. покажч. ; М-во культури УРСР, Кн. палата УРСР ; редкол.: М. І. Багрич [та ін.] Харків, 1958. Ч. 1 : Українська художня література. 440 с. [11].

У покажчик включено зведену бібліографію художніх творів, що вийшли окремими виданнями українською, російською та іншими мовами. Матеріал згруповано за авторами й розташовано за алфавітом прізвищ. Бібліографію творів кожного письменника подано в такому порядку: повне зібрання творів, твори, вибрані твори, окремі видання, твори, написані в співавторстві, твори, які видавалися декілька разів (у хронологічному порядку). У покажчику відображено перші твори письменника.

2. Українські письменники : біобібліогр. слов. : в 5 т. / редкол.: О. І. Білецький (голова) [та ін.] Київ : Держлітвидав, 1965. Т. 4 : Рад. література : А–К 848 с. [12].

Том IV біобібліографічного словника охоплює імена українських письменників, творчість яких зайняла помітне місце в літературному процесі в Україні від 1917 до початку 1964 р. включно. До словника увійшли окремими персоналіями імена тільки тих письменників, які видали, як правило, не менше кількох окремих книг, що становлять певний внесок у літературний процес. У письменників, творчість яких припадає на дожовтневий і радянський час, включаються і дореволюційні, і радянські видання їхніх творів. Персоналії розміщено за абеткою, а бібліографічні відомості в усіх рубриках згруповано за хронологією.

Розташування матеріалу в словнику дається в такому порядку:

I – біографічна довідка про письменника;

II – публікації творів письменника окремими книгами;

III – критичні статті та дослідження про творчість письменника;

IV – театральні рецензії;

V – бібліографічні довідники.

Особливості покажчика:

а) відображено критичні статті та дослідження про творчість письменника. Зокрема, таких творів 37 у покажчику;

б) охоплено період від початку діяльності письменника до 1965 р.

3. Твори письменників Радянської України у зарубіжних виданнях (1945–1966) : бібліогр. покажч. / авт.-складач В. С. Бабич Харків : Ред.-вид. від. Кн. палати УРСР, 1968. 178 с. [13].

У покажчик включено в основному художні твори, що вийшли окремими виданнями в зарубіжних країнах з 1945 по 1966 р. При доборі авторів укладач користувався різними довідниками, фондами бібліотек, друкованими органами національної бібліографії, бібліографічними довідниками окремих зарубіжних країн, щорічниками ЮНЕСКО.

У першій частині покажчика бібліографічні відомості подаються в алфавітному порядку (прізвища українських письменників) українською мовою. Твори кожного автора розташовуються в порядку українського алфавіту (назви перекладених книг), а в межах окремої назви – в алфавітному порядку іноземних мов. При наявності кількох перекладів якого-небудь твору на одну й ту ж мову переклади групуються в хронологічному порядку опублікування. Твори двох авторів вміщено під прізвищем першого з відсиланням на другого співавтора. Художні твори описано на мовах текстів видань, за винятком китайської, корейської, в'єтнамської, японської та інших мов народів Сходу, які подаються в перекладі українською мовою. Крім того, українською мовою вказується автор, назва кожного твору та місце його видання.

У другій частині подано збірники й антології, у яких вміщено твори письменників тогочасної України. Матеріал у цій частині покажчика розташовано в алфавітному порядку мов, на яких видано збірники й антології, а в межах однієї мови – в алфавітному порядку іноземних назв збірників та антологій.

Для зручності користування цим довідником у кінці його подано іменний покажчик письменників України цієї епохи, алфавітний покажчик мов, якими перекладено твори, що ввійшли в це видання.

Бібліографію творів П. Загребельного розташовано в розділі окремо виданих творів і в складі збірників; у покажчику не дотримано принципу *de visu*.

4. Співдружність літератур : бібліогр. покажч. (1917–1966) / Ком. по пресі при Раді Міністрів УРСР, Кн. палата УРСР ; складачі: А. І. Ручка, Р. В. Малигіна, Д. Х. Мазус [та ін.] ; редкол.: В. М. Скачков (відп. ред.) [та ін.]. Харків : Кн. палата УРСР, 1969. 592 с. [14].

Це видання, зведений покажчик, що охоплює період 1917–1966 рр., є ретроспективною бібліографією художньої літератури колишнього СРСР, що була видана в Україні, українських художніх творів, випущених у союзних республіках. У покажчику зареєстровано 11 тис. 398 назв творів, що вийшли окремими виданнями.

Він має два розділи: I. Художня література народів СРСР, видана в Україні; II. Українська художня література, видана в республіках тогочасного періоду існування СРСР. У першому розділі книги згруповано за алфавітом літератур, а в межах їх – за алфавітом творів. У другому розділі література подана за алфавітом назв республік, а в межах республік – за авторами. Бібліографію творів кожного письменника розміщено в загальному українсько-російському алфавіті в такому порядку: повне зібрання творів, твори, вибрані твори, окремі видання, твори, написані в співавторстві. Книги, що видавалися кілька разів, розташовано в хронологічному порядку, а в межах одного року – за мовами видання. Усі прізвища авторів подано в покажчику українською мовою. У першому розділі розкрито найвідоміші псевдоніми письменників. Опис художніх творів здійснено *de visu*. Твори, видані українською та російською мовами, описано в покажчику мовою оригіналу, твори, що вийшли іншими мовами, перекладено українською мовою. При укладанні бібліографії було використано в основному фонди державного архіву друку Книжкової палати УРСР, а також найбільших книгосховищ тогочасної України та Союзу. До покажчика включено всі книги, видані на території Автономної Республіки Крим за роки радянської влади. Видання, що вийшли на території Криму до 1954 р., укладачі не могли перевірити *de visu*. Бібліографія має допоміжний іменний покажчик. Іменний покажчик має систему відсилок від псевдонімів до дійсного прізвища або навпаки. Від кожного прізвища є посилання на порядковий номер запису в тексті.

Твори автора друкувалися російською, грузинською, литовською, естонською та таджицькою мовами. Зокрема, російською мовою

було надруковано понад 300 тис. прим., грузинською, литовською, естонською та таджицькою мовами – понад 11 тис. прим.

5. Українська література в загальнослов'янському і світовому літературному контексті : у 5 т. Т. 5 : Українська література в країнах Центральної і Південно-Східної Європи : матеріали до бібліографії / АН УРСР, Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка, ЦНБ ім. В. І. Вернадського, Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника ; редкол.: Г. Д. Вервес (голова) [та ін.]. Київ : Наук. думка, 1994. 614 с. [15].

Покажчик є 5-м томом колективної праці та першою спробою систематизації величезної кількості матеріалу, нагромадженого вітчизняною та зарубіжною наукою, про поширення української літератури в Болгарії, Німеччині (у межах колишньої НДР), Польщі, Румунії, Угорщині, Чехії, Словаччині, країнах колишньої Югославії упродовж XIX–XX ст.

Розділи тому мають таку побудову: літературознавчі та літературно-критичні матеріали загального плану, збірники художніх творів, творчість окремих письменників (публікації перекладів українських письменників, літературно-критичні матеріали про їхню творчість) болгарською, німецькою, серболужицькою, польською, румунською, угорською, чеською, словацькою, сербохорватською, хорватсько-сербською, македонською, словенською мовами. Бібліографічні матеріали у всіх розділах розташовано в хронології за роками видань, а в межах року – за алфавітом.

Підрозділ «Творчість окремих письменників» поділено на періоди: українська література XIX – початку XX ст. та українська література XX ст. Персоналії письменників подаються за українською абеткою. Покажчик має багато особливостей у різних розділах.

Покажчик складено на основі різноманітних бібліографічних посібників, вітчизняних і виданих за кордоном, джерел державної бібліографії України, збірників художніх творів, картотек та каталогів бібліотек, враховано матеріали, надіслані зарубіжними дослідниками й бібліографами, а також українськими письменниками на прохання редколегії.

Твори П. Загребельного перекладалися болгарською, словацькою, чеською, угорською, польською, німецькою та румунською мовами. Після 1985 р. в Болгарії, Словаччині, Чехії, Угорщині та

інших країнах припинився друк його творів. При укладанні цього покажчика не було дотримано принципу *de visu*.

6. Українське перекладознавство ХХ сторіччя : бібліографія / уклад Т. Шмігер ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, Наук. т-во ім. Т. Шевченка. Львів, 2013. 626 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/ukr0000022963> [16].

Цей покажчик є першим цілісним путівником до вивчення історії українського перекладу та перекладознавства ХХ ст. Бібліографія містить відомості про перекладознавчі публікації за 1901–2000 рр. в Україні. Має вагомі в бібліографії допоміжні покажчики: іменний, тематичний, мовний. До допоміжного апарату належать також анотації, відсилання, схеми, діаграми. Покажчик має велику цінність для перекладознавців, перекладачів, культурологів, літературних критиків, учителів філологічного спрямування та книгознавців.

У покажчику зафіксовано бібліографічний опис виступу П. Загребельного щодо інтернаціональних взаємозв'язків української літератури.

7. «Письменник від Бога»: до 90-річчя від дня народж. П. Загребельного : бібліогр. покажч. / від. культури і туризму виконкому Славут. міськ. ради, Славут. міська централіз. бібл. система ; уклад.: Л. І. Панова, Л. О. Соловійова, О. О. Янченко. Славутич, 2014. 14 с. URL: http://media.slav.gov.ua/3818/1/Буклет_Загребельний.pdf [17].

Бібліографічний покажчик підготовлено довідково-бібліографічним відділом Загальноміського бібліотечно-інформаційного центру м. Славутич. Видання присвячено 90-річчю від дня народження П. Загребельного, українського письменника, Героя України, лауреата Державної премії СРСР, Шевченківської премії, члена Національної спілки письменників України. Покажчик містить біографію, публікації про твори письменника, видання та статті про його життя і творчість, розробки уроків, позакласних заходів, сценарії, інтернет-ресурси. Матеріал розміщено за розділами в алфавітному порядку. Покажчик розраховано на широке коло читачів.

8. Майстер історичних романів: до 100-річчя з дня народж. П. Загребельного : бібліогр.-інформ. покажч. / КЗ «Нікопольська МЦБС», Центр. б-ка ; матеріал підбр. О. В. Грачова. Нікополь, 2024. URL: <https://www.calameo.com/read/007632022c4c5e0682a89> [18].

Інформаційно-бібліографічний покажчик укладено на основі джерел, які наявні у фондах Центральної бібліотеки м. Нікополь, і матеріалів, відображених на вебсайтах інтернету. У покажчику наявні бібліографічна довідка, цікаві факти з життя письменника, багато логічно підібраної бібліографії, що відповідає розділам: літературно-критичні статті щодо творчості П. Загребельного та бібліографія історичних творів в алфавітному порядку.

Підбір літератури в останніх двох покажчиках відповідає цілям і завданням публічних бібліотек та орієнтований для задоволення нефахових читачів бібліотеки. Важливим завданням бібліографічних покажчиків, що складаються для публічних бібліотек, є задоволення читачького запиту шляхом використання власного фонду або інтернету. Бібліографія не вичерпна, але упорядкована таким чином, що нею зручно користуватися широкому колу читачів.

Висновки. За період існування незалежної України біобібліографія зазнала істотних змін. Обов'язковості в сучасному суспільстві набула орієнтація на загальноєвропейські вимоги та тенденції. Творчість П. Загребельного до сьогодні залишається цікавою для масового читача. У зв'язку зі зростаючими потребами сучасного читача українськими бібліографами докладено певні зусилля для їх задоволення. Інформаційна наповненість, структура, методична, джерельна бази досліджених видань мають свої особливості. Кожне з них є внеском у розвиток сучасної біобібліографії.

На час написання статті не існувало повного біобібліографічного покажчика, що повноцінно відображав бібліографію творчості письменника та матеріали про нього. На час випуску покажчиків, у радянські часи, ще не існувало сучасної термінології, а публічні бібліотеки переважно не використовували наукову термінологію при укладанні біобібліографічних покажчиків.

Проаналізовані покажчики поділяються на декілька груп:

1. Бібліографія творів, що видана в Україні в період 1917–1965 рр. [11, 12].
2. Бібліографія творів українських письменників і їх переклади в зарубіжних країнах (1945–1966 рр.) [13].
3. Покажчик, що увібрав у себе бібліографію творів письменників

СРСР, що були видані в Україні та республіках тогочасного СРСР [14].

4. Показчик, що містить бібліографію творів безпосередньо письменників, а також літературознавчі та літературно-критичні матеріали загального плану іноземними мовами [15].

5. Показчик, що зібрав бібліографію в галузі перекладознавства [16].

6. Показчики, що орієнтовані на конкретний невеликий фонд і масового місцевого читача [17, 18].

Проаналізовані показчики містять невелику кількість назв, пов'язаних з творчою діяльністю П. Загребельного. Бібліографія показчиків не є вичерпною. Цей результат став наслідком ряду причин:

- не всі матеріали укладачі могли обробити *de visu*;
- вибірковість, тобто враховувалася значущість автора;
- зведені показчики хронологічно охоплювали тільки початок творчої діяльності П. Загребельного;
- маючи велику кількість перекладених іноземними мовами власних творів, П. Загребельний не був перекладачем;
- показчики періоду незалежної України, що є в інтернет-середовищі, орієнтовані на окремі фонди певних бібліотек і не мають на меті повного ретроспективного відображення літератури.

Твори П. Загребельного відомі за межами України, перекладалися багатьма мовами світу, неодноразово екранізувалися. Не всі з них стали непересічним художнім надбанням української прози, але всі активно сприймалися читачем, обговорювалися критикою, так чи інакше впливали на розвиток сучасного літературного процесу.

П. Загребельний створив бібліотеку високохудожньої прози. Його творчість справила великий вплив на суспільну свідомість і думку, рішуче виступила в обороні національних святинь, а також сприяла піднесенню національної свідомості та собівартості. Критичний аналіз показчиків логічно привів автора статті до думки, що складання повного зведеного біобібліографічного показчика ще чекає на свого автора. Попереду ще публікація приватних щоденників письменника, на просторах інтернету є інформація про проведення наукових конференцій, присвячених творчості П. Загребельного, і,

як наслідок, публікування статей у періодичних виданнях, збірників статей тощо. Саме значущість творчості П. Загребельного приведе в майбутньому до створення нових біобібліографічних покажчиків, у яких відображатиметься не тільки творчість письменника, а й літературно-критичне, дискусійне та полемічне надбання сучасного та прийдешнього літературознавства.

Список бібліографічних посилань

1. Загребельний Павло Архипович: до 100-річчя від дня народження / уклад. С. В. Блиндарук, П. М. Штих. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/6586> (дата звернення: 03.11.2024).

2. Рева Н. М. Бібліографія української художньої літератури та літературознавства. Київ, 1979. 232 с.

3. Попик В. І. Biography – біографіка – біографістика – біобібліографія: понятійний арсенал історико-біографічних досліджень. *Укр. іст. журн.* 2015. № 3. С. 122–136. URL: http://resource.history.org.ua/publ/UIJ_2015_3_10 (дата звернення: 06.11.2024).

4. Добко Т. В. Бібліографія літературна. *Енцикл. сучас. України*. Київ, 2003. Т. 2. С. 625–627. URL: <https://esu.com.ua/article-41914> (дата звернення: 07.11.2024).

5. Рева Л. Інформаційно-бібліографічні ресурси літературної біографіки. *Наук. праці Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського*. Київ, 1998. Вип. 1. С. 465–470.

6. Павло Загребельний – патріарх української літератури : біобіограф. нарис / Централіз. бібл. система Деснян. р-ну м. Києва, Центр. район. б-ка № 141 ; уклад. Р. О. Рокіта ; вступ. ст. М. Задорожного. Київ, 2013. 52. URL: https://desnabib.kiev.ua/files/Zagrebeldniy_2013.pdf (дата звернення: 27.10.2024).

7. Спогади про Павла Загребельного / упоряд. М. Ф. Слабошпицький. Харків : Фоліо, 2010. 249 с.

8. Загребельний П. Перед новими завданнями. *Радян. літературознавство*. 1976. № 3. С. 21.

9. Загребельний М. Павло Загребельний. Харків : Фоліо, 2013. Серія «Знамениті українці».

10. Дончик В. Істина – особистість: Проза Павла Загребельного. Літ.-крит. нарис. Київ : Рад. письменник, 1984. 247 с.
11. Художня література, видана на Україні за 40 років. 1917–1957 : бібліогр. покажч. / М-во культури УРСР, Кн. палата УРСР ; редкол.: М. І. Багрич [та ін.]. Харків, 1958. Ч. 1 : Українська художня література.
12. Українські письменники : біобібліогр. слов. : в 5 т. / редкол.: О. І. Білецький (голова) [та ін.]. Київ : Держлітвидав, 1965. Т. 4 : Радянська література: А–К. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/0001807> (дата звернення: 05.11.2024).
13. Твори письменників Радянської України у зарубіжних виданнях (1945–1966) : бібліогр. покажч. / авт.-складач В. С. Бабич. Харків : Ред.-вид. від. Кн. палати УРСР, 1968.
14. Співдружність літератур : бібліогр. покажч. (1917–1966) / Ком. по пресі при Раді Міністрів УРСР, Кн. палата УРСР ; складачі: А. І. Ручка, Р. В. Малигіна, Д. Х. Мазус [та ін.]; редкол.: В. М. Скачков (відп. ред.) [та ін.]. Харків : Кн. палата УРСР, 1969.
15. Українська література в загальнослов'янському і світовому літературному контексті / у 5 т. Т. 5 : Українська література в країнах Центральної і Південно-Східної Європи : матеріали до бібліографії / АН УРСР, Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка, ЦНБ ім. В. І. Вернадського, Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника ; редкол.: Г. Д. Вервес (голова) [та ін.] Київ : Наук. думка, 1994.
16. Українське перекладознавство ХХ сторіччя : бібліографія / уклад Т. Шмігер ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, Наук. т-во ім. Шевченка. Львів, 2013. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/ukr0000022963> (дата звернення: 04.11.2024).
17. «Письменник від Бога»: до 90-річчя від дня народж. П. Загребельного : бібліогр. покажч. / від. культури і туризму виконкому Славут. міськ. ради, Славут. міська централіз. бібл. система ; уклад.: Л. І. Панова, Л. О. Соловйова, О. О. Янченко. Славутич, 2014. URL: http://media.slav.gov.ua/3818/1/Буклет_Загребельний.pdf (дата звернення: 07.11.2024).
18. Майстер історичних романів: до 100-річчя з дня народж. П. Загребельного : бібліогр.-інформ. покажч. / КЗ «Нікопольська МЦБС», Центр. б-ка ; матеріал підбр. О. В. Грачова. Нікополь, 2024.

URL: <https://www.calameo.com/read/007632022c4c5e0682a89> (дата звернення: 07.11.2024).

References

1. Blyndaruk, S. V., Shtykh, P. M. Zahrebelnyi Pavlo Arkhypovych: do 100-richchya vid dnya narodzhennia [Pavlo Zahrebelnyi: on the 100th of his birth] [in Ukrainian]. Retrieved from <http://www.nbu.gov.ua/node/6586> (Last accessed: 03.11.2024).
2. Reva, N. M. (1979). Bibliohrafiya ukrainskoi khudozhnoi literatury ta literaturoznavstva [Bibliography of Ukrainian fiction and literary studies]. Kyiv [in Ukrainian].
3. Popyk, V. I. (2015). Biography – biohrafika – biohrafistyka – biobibliohrafiya: ponyatiynyi arsenal istoriko-biohrafichnykh doslidzhen [Biography – biography – biographistics – biobibliography: the conceptual arsenal of historical and biographical research]. *Ukrainskyi istorychnyi zhurnal – Ukrainian Historical Journal*, 3, 122-136 [in Ukrainian]. Retrieved from http://resource.history.org.ua/publ/UIJ_2015_3_10 (Last accessed: 06.11.2024).
4. Dobko, T. V. (2003). Bibliohrafiya literaturna [Literary bibliography]. *Entsyklopediya Suchasnoi Ukrainy – Encyclopedia of Modern Ukraine*, 2, 625-627 [in Ukrainian]. Retrieved from <https://esu.com.ua/article-41914> (Last accessed: 07.11.2024).
5. Reva, L. (1998). Informatsiino-bibliohrafichni resursy biohrafiky [Information and bibliographic resources of literary biography]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy im. V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, 1, 465-470 [in Ukrainian].
6. Rokita, R. O. (2013). Pavlo Zahrebelnyi – patriarkh ukrayinskoi literatury: biobibliohrafichni narys [Pavlo Zagrebelsky – patriarch of Ukrainian literature: a bibliographical essay] [in Ukrainian]. Retrieved from https://desnabib.kiev.ua/files/Zagrebelsky_2013.pdf (Last accessed: 27.10.2024).
7. Slaboshpytskyi, M. F. (2010). Spohady pro Pavla Zahrebelnoho [Memories of Pavlo Zahrebelnyi]. Kharkiv: Folio [in Ukrainian].
8. Zahrebelnyi, P. (1976). Pered novymy zavdannamy [Facing new

tasks]. *Radyanske literaturoznavstvo – Soviet Literary Studies*, 3, 21 [in Ukrainian].

9. Zahrebelnyi, M. (2013). Pavlo Zahrebelnyi [Pavlo Zahrebelnyi]. Kharkiv: Folio [in Ukrainian].

10. Donchyk, V. (1984). Istyna – osobystist: Proza Pavla Zahrebelnoho. Literaturno-krytychnyi narys [Truth is a personality: The prose by Pavlo Zahrebelnyi. A literary and critical essay]. Kyiv: Radianskyi pysmennyk [in Ukrainian].

11. Bahrych, M. I. et al. (Ed.). (1958). Khudozhnya literatura, vydana na Ukraini za 40 rokiv. 1917–1957: bibliohrafichnyi pokazhchyk [Fiction published in Ukraine for over 40 years. 1917-1957: a bibliographic index]. *Ukrainska khudozhnia literatura – Ukrainian Fiction*, 1. Kharkiv [in Ukrainian].

12. Biletskyi, O. I. (Ed.). (1965). Ukrainski pysmennyky: biobibliohrafichnyi slovnyk: v 5 t. T. 4: Radianska literatura: A–K [Ukrainian writers: biobibliographic dictionary: in 5 vols. Vol. 4: Soviet literature: A–K]. Kyiv: Derzhlitvydav [in Ukrainian]. Retrieved from <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/0001807> (Last accessed: 05.11.2024).

13. Babych, V. S. (1968). Tvory pysmennykiv Radyanskoï Ukrayiny u zarubiznykh vydannyakh (1945-1966): bibliohrafichnyi pokazhchyk [Works by Soviet Ukrainian writers in foreign editions (1945-1966): a bibliographic index]. Kharkiv [in Ukrainian].

14. Ruchka, A. I., Malyhina, R. V., Mazus, D. Kh. (1969). Spivdruzhnist literatur: bibliohrafichnyi pokazhchyk (1917-1966) [The commonwealth of literatures: a bibliographic index (1917-1966)]. V. M. Skachkov (Ed.). Kharkiv: Knyzhkova palata URSR [in Ukrainian].

15. Veres, H. D. et al. (1994). Ukrainska literatura v zahalno-slov'ianskomu i svitovomu literaturnomu konteksti: u 5 t. T. 5. Ukrainska literatura v krainakh Tsentralnoi i Pivdenno-Skhidnoi Yevropy: materialy do bibliohrafii [Ukrainian literature in Central and Eastern European and world literature: in 5 v. V. 5. Ukrainian literature in the countries of Central and South-Eastern Europe: material for bibliography]. Lviv [in Ukrainian].

16. Shmiher, T. (2013). Ukrayinske perekladoznavstvo XX storichchya: bibliohrafiya [Ukrainian translation studies in the twentieth century: a

bibliography]. Lviv [in Ukrainian]. Retrieved from <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/ukr0000022963> (Last accessed: 04.11.2024).

17. Panova, L. I., Soloviova, L. O., Yanchenko, O. O. (2014). “Pysmennyk vid Boha”: do 90-richchya vid dnya narodzhennia P. Zahrebelnoho: bibliohrafichni pokazhchyk [“The Writer touched by the God”: on the 90th anniversary of P. Zahrebelnyi: bibliographic index]. Slavutych [in Ukrainian]. Retrieved from http://media.slav.gov.ua/3818/1/Буклет_Загребельний.pdf (Last accessed: 07.11.2024).

18. Hrachova, O. V. (2024). Maister istorychnykh romaniv: do 100-richchya z dnya narodzhennia P. Zahrebelnoho: bibliohrafichno-informatsiyni pokazhchyk [Master of historical novels: on the 100th anniversary of P. Zahrebelnyi: bibliographic and informational index]. Nikopol [in Ukrainian]. Retrieved from <https://www.calameo.com/read/007632022c4c5e0682a89> (Last accessed: 07.11.2024).

Стаття надійшла до редакції 25.11.2024.

Yevhenia Rudenko,

Junior Researcher,

V. I. Vernadsky National Library of Ukraine

3 Holosiivskyi Ave., Kyiv 03039, Ukraine

e-mail: rudenkoyv@nbuv.gov.ua

ORCID: 0009-0002-4915-429X

Analytical Review of the Biobibliography of Pavlo Zahrebelnyi

The purpose of the article is to conduct a critical study of the bibliography of Pavlo Zahrebelnyi in the indexes contained in the collection of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine (hereinafter referred to as VNLU) and available in the Internet environment, to analyze the selected bibliographic indexes using modern methodological developments; to evaluate and provide evidence of their scientific, informational, and cultural and historical value.

Methodology. The study used survey-bibliographic, analytical-critical, historical, and comparative scientific methods.

Scientific novelty. For the first time, a study of the bibliography, divided into many editions in the form of indexes, was carried out; the artistic and literary orientation of Pavlo Zahrebelnyi's works was taken into account using new theoretical and methodological principles. The article meets the current tasks of modern bibliographic studies.

Conclusions. The works by Pavlo Zahrebelnyi are known outside Ukraine, have been translated into many languages of the world, and have been

repeatedly filmed. Not all of them have become outstanding artistic achievements of Ukrainian prose, but all of them have been actively perceived by readers, discussed by critics, and in one way or another influenced the development of the modern literary process. The critical analysis of the indexes logically led the author of the article to the opinion that the compilation of a complete consolidated bibliographic index is still waiting for its author. The publication of the writer's private diaries is still ahead, and there is information on the Internet about holding scientific conferences dedicated to the work of Pavlo Zahrebelnyi and, as a result, the publication of articles in periodicals and collections.

Keywords: Zahrebelnyi Pavlo Arkhypovych, bibliography, biobibliography, reference publications, indexes, scientific and information activities.